

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פר"ק 07-1524 זקוטה משה ואח' נ' לופו ואח'

תיק חיצוני :

1

מספר בקשה: 45

לפני כב' השופט חגי ברנר, סגן נשיא

מבקשים ברוך ואמירה יפה
ע"י ב"כ עו"ד רון טורקלטאוב

נגד

משיבים 1. עו"ד אופיר הרפז
ע"י ב"כ עו"ד אהוד שטיין

2. כונס נכסים רשמי תל אביב
ע"י ב"כ עו"ד מיקי וינגרטן

2

החלטה

3

4

5

מבוא

6 1. לפניי בקשה להתיר הגשת תביעה אישית נגד עו"ד אופיר הרפז, אשר מכהן כנאמן על נכסי
7 פושט הרגל יצחק לופו (להלן בהתאמה: "הנאמן" ו"החייב").

8

9 2. הבקשה הוגשה בדיעבד, לאחר שבחודש מאי 2018 הגישו המבקשים, ללא נטילת רשות מבית
10 משפט זה, תביעת נזיקין נגד הנאמן (כמו גם נגד משטרת הגבולות), בסך של 738,040 ₪, בגין
11 יציאתו של החייב מן הארץ לבלי שוב. התביעה הוגשה בבית משפט השלום בפתח-תקוה
12 (ת.א. 70392-05-18). רק בעקבות הוראת בית משפט השלום, פנו המבקשים לבית משפט זה
13 לשם קבלת אישור בדיעבד להגשת התביעה נגד הנאמן.

14

15 3. לטענת המבקשים, החייב הוליד אותם שולל בזמן היותו פושט רגל וגבה מהם כספים על יסוד
16 מצגי שווא ומתוך כוונה לרמותם. לאחר מכן, וחרף פניות חוזרות ונשנות שלהם אל הנאמן
17 על מנת שיפעל נגד החייב, תמך הנאמן במתן היתר לחייב לצאת את הארץ לרגל עסקיו. ההיתר
18 האחרון ניתן לחייב ביום 13.11.2016, אלא שהחייב, שהיה אמור לחזור לארץ ביום
19 29.11.2016, לא שב ארצה מנסיעתו זו. המבקשים אף מציינים כי החייב נהג בעבר לצאת

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פר"ק 07-1524 זקוטה משה ואח' נ' לופו ואח'

תיק חיצוני :

1 פעמים רבות מן הארץ, שלא בידיעתו של הנאמן, דבר עליו דיווחו לנאמן מבעוד מועד, וחרף
2 זאת לא התנגד הנאמן להתיר לחייב להמשיך ולצאת מן הארץ, בניגוד לבקשתם כי לא יאפשר
3 לחייב לעשות כן. לטענתם, החייב ניצל את יציאותיו המרובות מן הארץ לצורך הברחת
4 כספים, לרבות הכספים שנטל במרמה מן המבקשים. יתר על כן, העדר הפיקוח של הנאמן על
5 החייב הוא שאיפשר לחייב לרמות אותם ולגזול את כספם.
6
7 4. הנאמן מתנגד לבקשה וטוען כי אין כל יריבות בינו לבין המבקשים, משום שהם כלל אינם
8 נמנים על נושי החייב בהליך פשיטת הרגל, שהרי החוב כלפיהם נוצר רק לאחר תחילת הליך
9 פשיטת הרגל של החייב. הנאמן טוען כי הוא לא מונה לשמש קצין מבחן של החייב או לבלוש
10 אחריו ואחר פעולותיו בסתר. ברי גם כי לו היה נחקר בענין זה על ידי הנאמן, החייב לא היה
11 מודה כי הוליד שולל את המבקשים בעיצומו של הליך פשיטת הרגל. זאת ועוד, המבקשים
12 יכולים היו לדעת בנקל כי הם עורכים עסקאות עם פושט רגל. מכל מקום, אין כל ראיה לכך
13 שהחייב ניצל את יציאותיו התכופות מן הארץ לשם הברחת כספים.
14
15 5. הכונס הרשמי סבור כי ההליך נגד הנאמן צריך היה להתברר במסגרת בקשה למתן הוראות
16 בתיק פשיטת הרגל, ומכח ס' 150 לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש] תש"ס-1980 (להלן:
17 "הפקודה").
18
19

דיון והכרעה

20 6. לאחר שעיינתי בכלל טענות הצדדים, באתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות מן הטעמים
21 שיפורטו להלן.
22
23 7. כלל הוא כי הגשת תביעה אישית נגד בעל תפקיד אשר מונה על ידי בית המשפט, טעונה רשות
24 של בית המשפט הממנה. בעל התפקיד נחשב כידו הארוכה של בית המשפט והוא אף פועל
25 תחת הנחיותיו של בית המשפט במילוי תפקידו. על כן מקובל לנקוט במשנה זהירות טרם
26 התרת הגשת תביעה אישית נגד בעל התפקיד, ויש להתחשב במכלול שיקולים, ביניהם הנזק
27 העלול להיגרם לבעל התפקיד מעצם הגשת התביעה וכן השלכותיה הרחובות של התביעה
28 מבחינת הפגיעה בשיקול דעתם של בעלי תפקיד ויצירת הרתעת ייתר כלפיהם. ישנו גם חשש
29 מאפשרות של שימוש בתביעה כאמצעי להפעלת לחץ נגדם. נפסק, כי התכלית בדרישת אישור
30 מראש להגשת התביעה האישית היא במתן הגנה לבעל התפקיד :

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פר"ק 07-1524 זקוטה משה ואח' נ' לופו ואח'

תיק חיצוני :

"התכלית בדרישת האישור היא יצירת "מסננת" או "מטרית הגנה" מצד בית המשפט שתמנע תביעות סרק נגד בעלי תפקיד והרתעת יתר כלפיהם, קרי, הגנה על הנתבעים הפוטנציאליים..."

(רע"א 380/14 יעקב כהן, עו"ד נ' איתן ארז, עו"ד (פורסם בנבו, 6.6.2014) (להלן: "יעקב כהן"), בפסקה 14).

8. הכלל הוא שהיתר להגשת תביעה אישית נגד בעל תפקיד, יינתן רק באותם מקרים בהם ניתן לייחס לבעל התפקיד פעולה בזדון, חריגה מסמכות, הפרת הוראות בית משפט או רשלנות של ממש. תכליתו של כלל זה היא להמנע מהרתעת יתר של בעל התפקיד במילוי תפקידו ועיוות שיקול דעתו, וכן על מנת למנוע הכבדה על הליכי חדלות הפרעון. כך למשל נפסק כי:

"... בית המשפט אינו נוטה להיענות לבקשות להטלת אחריות אישית על בעל תפקיד בהליכי חדלות פירעון אלא במקרים חריגים. זאת, בין היתר, בשל חשש מהרתעת יתר של בעל התפקיד, הכבדה על הליכי חדלות הפירעון, הצפה בתביעות נגד בעל התפקיד, וכן בשל החשש מפני עיוות שיקול דעתו ... אשר לרף הראייתי המוטל על המבקש לקבל היתר להגשת תביעה נגד בעל תפקיד, נקבע כי עליו להניח תשתית ראייתית לכאורית אשר תיבחן על-ידי בית המשפט הדן בהליך חדלות הפירעון, ובית המשפט רשאי לצורך כך לערוך "שמיעה מקדמית וחלקית של הראיות". עוד נפסק כי היתר להגשת התביעה יינתן רק מקום בו נהיר לבית המשפט שלא מדובר בתביעת סרק ומקום בו אין לשלול כי המבקש- התובע יצליח להוכיח פעולה בזדון, ברשלנות או בחריגה מסמכות..."

(ע"א 608/15 מוניק עופר נ' דוד גולן (הנאמן על נכסי שריה עופר ז"ל) (פורסם בנבו, 25.02.2016), בפסקה 7; ראו גם רע"א 555/14 עו"ד ישי בית און, נאמן לחברת ל. האן צעצועים בע"מ (בהקפאת הליכים) נ' חנה לנדנר (פורסם בנבו, 28.04.2014), בפסקה 10; ע"א 4042/08 עוזי סגל נ' עו"ד גיורא גרינברג (פורסם בנבו, 22.04.2009), בפסקה 10).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פר"ק 07-1524 זקוטה משה ואח' נ' לופו ואח'

תיק חיצוני :

עוד נפסק בהקשר זה כי הגם שתיתכן הטלת אחריות אישית של מפרק שעה שנהיר כי פעל
ברשלנות או בזדון, עדיין לא מדובר בדבר שבשיגרה ויש לנקוט זהירות כאשר באים להטיל
אחריות אישית על נאמן :

"אכן, יש – מן הצד האחד - לעודד את המפרק לניהול אחראי ומושכל של נכסי החברה,
ולהרתיע מפני פעולות פזיזות – ועליו לזכור כי הוא מנהל את נכסי הזולת ולא בשלו הוא
עושה, ואחריותו כבדה; ומאידך גיסא, יש למנוע חשש מפני הרתעת יתר..."

(רע"א 7160/06 חנית ובטחון בע"מ נ' עו"ד עידן גולדנברג (פורסם בנבו, 26.03.2007), בפסקה
ז' (להלן: "חנית ובטחון")).

ראו גם רע"א 9227/12 עו"ד שי גרנות, כונס הנכסים נ' שפיזר רות (פורסם בנבו,
27.08.2013) (להלן: "שפיזר"), בפסקה 19 :

"הטלת אחריות אישית על בעל תפקיד עשויה אמנם להמחיש לבעל התפקיד את גודל
האחריות המוטלת על כתפיו ולתמרץ אותו לנהוג בזהירות ובשיקול דעת, אולם עם זאת,
קיימים שיקולי מדיניות כבדי משקל המושכים לכיוון של ריסון וזהירות יתר בבוא בית
המשפט לאשר תביעה אישית כנגד בעל תפקיד. מעבר לנזק הכספי, לאפשרות ההשפעה על
גובה פרמיית הביטוח המקצועי שהוא משלם ולפגיעה בשמו הטוב של בעל התפקיד, ניתן
להצביע על שיקולים מהותיים שונים, וביניהם, חשש מהרתעת יתר, שעלולה להביא
להימנעות אנשים ראויים ליטול על עצמם את התפקיד; חשש מזהירות יתר ורתיעה מוגזמת
מנטילת סיכונים אשר תכשיל את מלאכתו של בעל התפקיד; חשש מפני הצפה של תביעות
אישיות ותביעות סרק; וחשש להכבדה על עבודתו של בעל התפקיד, אשר יאלץ להשקיע
את מרצו וזמנו בהתגוננות מפני תביעות בחזיתות רבות ... ועיקר העיקרים – החשש לעיוות
שיקול הדעת ולפגיעה בהפעלת שיקול הדעת בביצוע התפקיד..."

9. על מנת לסנן את תביעות הסרק, שומה על בית המשפט הדן בבקשה למתן היתר להגשת
תביעה נגד בעל תפקיד לבחון את הנסיבות ואת התשתית הראייתית, ולהעריך את סיכויי
ההצלחה בתביעה ככל שתותר הגשתה :

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פר"ק 07-1524 זקוטה משה ואח' נ' לופו ואח'

תיק חיצוני :

1 "טרם ייעתר בית המשפט לבקשה להתיר תביעה אישית נגד בעל תפקיד, על המבקש
2 להניח תשתית ראייתית לכאורית, אשר תיבחן על ידי בית המשפט, גם אם הדבר מצריך
3 לעיתים שמיעה מקדמית וחלקית של ראיות. היתר להגשת תביעה אישית נגד כונס נכסים
4 יינתן אך במקרים בהם ברור לבית המשפט כי לא מדובר בתביעת סרק וכי אין לשלול כי
5 התובעים יצליחו להוכיח פעולה בזדון, רשלנות או חריגה מסמכות ... בבוא בית המשפט
6 לבחון את סיכויי התביעה, עליו לקחת בחשבון גם את השיקולים שבמדיניות משפטית
7 עליהם עמדנו לעיל, ואת המגמה לצמצם את גדר המקרים בהם תוכר אחריות אישית של
8 בעל תפקיד"

9
10 (שפייזר, בפסקה 20).

11
12 10. שיקול נוסף שעל בית המשפט לבחון הוא האם התביעה מבוססת על פעולות אשר בוצעו
13 באישורו של בית המשפט, והאם בעל התפקיד פעל ברשלנות או חרג מהוראות בית המשפט.
14 נפסק כי אישור בית המשפט לפעולותיו של בעל התפקיד מקים מעין חזקה שבעובדה, הניתנת
15 לסתירה, כי בעל התפקיד פעל כדין (שפייזר, בפסקה 20). ברוח זו נפסק כי :

16
17 "ואולם, במקרה הספציפי, משנתבקש מבית המשפט אישור כללי לפעולה וגם ניתן, קשה
18 – אף בהנחה (שאיני קובע בה כמובן מסמרות) של טעות בשיקול הדעת - לבוא חשבון
19 במקרה דנא עם המפרק-המשיב אישית, בדיעבד. " (חנית ובטחון, בפסקה ט').

20
21 ראו גם בש"א (ת"א) 2858/08 בנק ירושלים בע"מ נ' רו"ח חיים קמיל (פורסם בנבו,
22 5.1.2009), בפסקה 3 :

23
24 "אם וכאשר, מאשר בית המשפט בקשה להתיר מהלך מסויים, הרי שהדבר מקשה עוד
25 יותר לתקוף את בעל התפקיד ולנסות להטיל עליו אחריות אישית בדיעבד בשל אותו מהלך,
26 ומצב דברים שכזה שמור למקרים הקיצוניים ביותר, בהם הוכח באורח ברור כי בעל
27 התפקיד הטעה למעשה את בית המשפט, והציג לו תמונת מצב מעוותת."

28
29 11. כפי שנראה כעת, בחינת נסיבות הבקשה ומכלול השיקולים אשר תוארו לעיל מובילים יחדיו
30 למסקנה כי יש לדחות את הבקשה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פר"ק 07-1524 זקוטה משה ואח' נ' לופו ואח'

תיק חיצוני :

12. ראשית לכל, יציאתו האחרונה של החייב מן הארץ, ממנה לא שב, היתה על פי היתר שניתן על ידי בית המשפט, וכנגד הפקדת בטוחות. אכן, אין להתעלם מכך שהנאמן הוא שהמליץ על מתן ההיתר, ובאותה מידה ממש גם יכול היה להמליץ שלא להתיר את יציאתו של החייב מן הארץ, אלא שבמקרה דנן מטרת הנסיעה היתה לאפשר לחייב לעבוד למחייתו, עבודה שכללה ניהול פעילות עסקית בחו"ל, ואגב כך לסייע לו לפרוע את החובות לנושים. על כן הנסיעה נועדה לשרת גם את האינטרס של נושי החייב. ואכן, התרתם יציאתם של חייבים לחו"ל לצרכי פרנסה היא תופעה רווחת בהליכי פשיטת רגל והכרח בל יגונה. יתר על כן, לא היתה זו הפעם הראשונה בה יצא החייב מישראל לרגל עבודתו בחו"ל, והעובדה שהוא חזר לארץ בתום כל נסיעה שהותרה לו בעבר, חיזקה את האמון שניתן בו כי ישוב גם זו הפעם לישראל.

13. שנית, הליך פשיטת הרגל של החייב נפתח בשנת 2007, ואילו מעשי המרמה שביצע החייב כלפי המבקשים נעשו רק בשנת 2013, שש שנים מאוחר יותר. על כן, המבקשים כלל אינם נמנים על נושיו של החייב בהליך פשיטת הרגל, אלא מדובר בנשייה חיצונית להליך. נזכיר מושכלות יסוד : הליך פשיטת הרגל מתייחס אך ורק לחובות שנוצרו עד ליום מתן צו כינוס הנכסים. הוא איננו חל על חובות שנוצרו לאחר מועד זה. לא בכדי קובע ס' 71(א) לפקודה כי **"חוב וחובות קיימים או עתידים, ודאים או מותנים, החלים על החייב ביום מתן צו הכינוס, או שיחולו עליו לפני הפטור עקב התחייבות מלפני מתן הצו, יהיו חובות בני תביעה בפשיטת רגל"** (ההדגשות אינן במקור).

ממילא, הנאמן לא היה מחוייב כלפי המבקשים למנוע את יציאתו של החייב מן הארץ, שהרי חובתו זו היא בראש ובראשונה כלפי הנושים בהליך פשיטת הרגל, שהחובות כלפיהם, ורק כלפיהם, הם חובות בני תביעה בפשיטת רגל. הליך פשיטת הרגל נועד לשרת את מי שהיו נושים של החייב במועד בו ניתן נגדו צו כינוס הנכסים, ולא נושים דוגמת המבקשים, שנשייתם נוצרה רק לאחר מתן צו הכינוס.

14. נוכח העובדה שהמבקשים כלל אינם נמנים על הנושים בהליך פשיטת הרגל, הם גם לא היו זכאים מלכתחילה לדרוש כי יציאתו של החייב מן הארץ תיאסר במסגרת הליך פשיטת הרגל, שהם אינם חלק ממנו ואינם זכאים ליהנות מפירותיו. כך גם המבקשים לא היו זכאים לעשות שימוש בהליך פשיטת הרגל, שהם אינם ולא היו חלק ממנו, כדי לקדם את תביעתם נגד החייב.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פר"ק 07-1524 זקוטה משה ואח' נ' לופו ואח'

תיק חיצוני :

כל זאת, מבלי לגרוע מזכותם של המבקשים לנהל בנפרד את תביעתם נגד החייב מחוץ לגדרו של הליך פשיטת הרגל (לאחר נטילת רשות).

15. ואכן, לא בכדי המבקשים נקטו בהליכים משפטיים נגד החייב מחוץ לגדרו של הליך פשיטת הרגל (וגם זאת עשו בלא נטילת רשות כמתחייב), ואף השיגו נגדו צו עיכוב יציאה מן הארץ במסגרת אותם הליכים חיצוניים (ת.א. (שלום פתח- תקוה) 29/14), שלטענתם שלהם לא בוטל מעולם. במאמר מוסגר נציין כי המבקשים עצמם הרי טוענים שעד לרגע זה לא ברור כיצד עלה בידי החייב לצאת מן הארץ חרף אותו צו עיכוב יציאה, ובגין כך המבקשים תבעו לדין גם את משטרת הגבולות. ודוק. מתן ההיתר לחייב לצאת מן הארץ במסגרת הליך פשיטת הרגל, לא ביטל ולא נועד לבטל צווי עיכוב יציאה מן הארץ שהוטלו לאחר תחילת ההליך בגין חובות חדשים שנוצרו לאחר מועד צו הכינוס, כמו החובות שיצר החייב כלפי המבקשים. זאת ועוד, העובדה שעלה בידי החייב לצאת מן הארץ בזמן שהיה תלוי ועומד נגדו צו עיכוב יציאה חיצוני שניתן לבקשת המבקשים במסגרת התביעה שהגישו נגד החייב, מנתקת כל קשר סיבתי בין מעשיו של הנאמן לבין הנזק שנגרם למבקשים מחמת אותה יציאה מן הארץ.

16. כך גם לא קיים קשר סיבתי בין מעשי הנאמן לבין מעשי המירמה שביצע החייב כלפי המבקשים. הרי החייב לא היה נתון לשליטתו של הנאמן ולא דיווח לו על כך שהוא מבצע מעשי תרמית כלפי צדדים שלישיים. נזכיר כי "עורך דין אינו בלש או חוקר פרטי, לא עומדים לרשותו אמצעים טכניים מיוחדים לגילוי מעשי זיוף והתחזות, וגם עורך דין זהיר ומיומן עלול ליפול קרבן לנוכל מיומן." (ע"א 8124/18 יורשי המנוח אלקנה ביישיץ נ' יעקב ז'רוט (פורסם בנבו, 04.08.2020), בפסקה 26)). לכל היותר יכול היה הנאמן לבקש את ביטולו של הליך פשיטת הרגל מחמת מעשי המירמה שביצע החייב כלפי המבקשים, אלא שצעד כזה היה פוגע באינטרס של נושיו למצות את ההליך עד תום ולממש את רכושו של החייב, כפי שאכן נעשה בפועל.

17. לבסוף, קשה לקבל את הטענה כאילו יציאותיו המרובות של החייב מן הארץ הן שאיפשרו לו להבריח את כספו, שהרי פשיטת שכספים ניתן להבריח מנושים גם בלא לצאת מן הארץ ואין כל ראיה על כך שאותן יציאות נועדו לצורך הברחת כספים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פר"ק 07-1524 זקוטה משה ואח' נ' לופו ואח'

תיק חיצוני :

18. בשולי הדברים אציין כי הצעתו של הכונס הרשמי לקיים דיון בתביעת הנזיקין של המבקשים בבית המשפט של פשיטת רגל, בהסתמך על סעיף 150 לפקודה- דינה להדחות. סעיף זה קובע כי "נפגע פושט הרגל, נושה או אדם אחר על ידי מעשה או החלטה של הנאמן, רשאי הוא לפנות לבית המשפט, ובית המשפט רשאי לאשר, לבטל או לשנות את המעשה או ההחלטה וליתן כל צו בענין כפי שיראה צודק". תכליתו של סעיף זה היא לבטל מעשים או החלטות של נאמן. ברם, במקרה דנן לא מדובר בבקשה לבטל החלטה או מעשה של נאמן, שהרי לא ניתן כיום להחזיר את הגלגל לאחור ולהשיב ארצה את החייב, אלא עסקינן בתביעה נזיקית לכל דבר וענין. האכסניה של הליך נפרד מחוץ לגדרו של הליך פשיטת הרגל היא אכן האכסניה הדיונית הנאותה לבירור טענות מסוג זה נגד בעל תפקיד (בכפוף לקבלת רשות מבית משפט זה).

19. סיכומו של דבר, מכל הטעמים שפורטו לעיל- הבקשה נדחית.

20. המזכירות תשלח את ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, ג' תשרי תשפ"א, 21 ספטמבר 2020, בהעדר הצדדים.

חגי ברנר, שופט, סגן הנשיא